ISSN 2221-1217

ФІЗИЧНА АКТИВНІСТЬ, ЗДОРОВ'Я І СПОРТ. 2017. №4(30). С. 3-9

PHYSICAL ACTIVITY HEALTH AND SPORT. 2017. №4(30). P. 3-9

УДК 796.062

НАПРЯМИ ОСВІТНЬОЇ ДІЛЬНОСТІ МІЖНАРОДНОГО ОЛІМПІЙСЬКОГО КОМІТЕТУ

Віра ПЕРЕДЕРІЙ

Львівський державний університет фізичної культури, м. Львів, Україна, Національний олімпійський комітет України, м. Київ, Україна, e-mail: tmos@ldufk.edu.ua

Анотація. У статті розглянуто проблему актуалізації міжнародної системи олімпійської освіти відповідно до сучасних тенденцій розвитку суспільства та олімпійського руху, що має нині високу соціальну вартість. Це зумовлює необхідність вивчення, аналізу та осмислення сучасних підходів до освітньої політики Міжнародного олімпійського комітету (МОК). **Мета дослідження**: охарактеризувати основні напрями освітньої діяльності МОК у сучасних умовах соціального розвитку. У дослідженні використано **методи** теоретичного рівня: аналіз та узагальнення, порівняння, аналогію, системний підхід. Виявлено та охарактеризовано основні напрями освітньої діяльності МОК: програми «Юні лідери змін», «Атлети для наслідування», програми «Олімпійської солідарності», Міжнародну програму щодо олімпійських цінностей, Програму для волонтерів на Олімпійських іграх, Олімпійський музей та освітні платформи МОК.

Ключові слова: олімпійська освіта, Міжнародний олімпійський комітет, олімпійська академія, стратегічний план розвитку МОК 2020.

Постановка проблеми. Засновник олімпійського руху сучасності барон П'єр де Кубертен ще 1896 року зазначав: «Ми повинні досягти мас!» Під цим він розумів, що для привертання більшої уваги до олімпізму та Олімпійських ігор необхідно не лише їх організовувати й чекати, коли змагання отримають бажаний масштаб, а є потреба розробляти та поширювати виховну концепцію, що ґрунтувалася б на олімпійських ідеалах. Можна вважати, що це були витоки сучасної олімпійської освіти. Нині ідеї П'єра де Кубертена про олімпійську освіту як основу олімпізму є надзвичайно актуальними [4].

За даними наукової і методичної літератури, олімпійську освіту трактують як процес і результат оволодіння знаннями, уміннями й навичками, спрямованими на гармонійний розвиток особистості на основі ідеології олімпізму, яка здійснюється серед різних верств населення [10].

Однією із провідних організацій, яка реалізує, пропагує та впроваджує олімпійську освіту, є Міжнародна олімпійська академія (МОА). Міжнародна олімпійська академія функціонує як міжнародний культурний центр, покликаний зберігати і поширювати дух олімпізму, вивчати й реалізовувати суспільні та виховні принципи Олімпійських ігор.

Контроль за діяльністю МОА здійснює Національний олімпійський комітет Греції під егідою Міжнародного олімпійського комітету (МОК). Зокрема, для взаємозв'язку і взаємодії з Міжнародної олімпійської академії Міжнародний олімпійський комітет у 1967 р. створив комісію з Міжнародної олімпійської академії та олімпійської освіти. Сьогодні ця комісія реформована в Комісію МОК з олімпійської освіти та Комісію МОК з культури та збереження олімпійської спадщини [6].

© Передерій В., 2017

Відповідно до сучасних соціальних умов олімпійський рух і його складова частина – олімпійська освіта, має надзвичайно динамічний етап розвитку. Міжнародний олімпійський комітет нині позиціонує себе як самодостатній соціально-економічний феномен із властивим йому внутрішнім механізмом саморозвитку, який ставить перед собою нові завдання та виклики. Саме тому є необхідність вивчення, аналізу та осмислення сучасних підходів до освітньої політики МОК [8].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Україна є однією з провідних країн у популяризації олімпійського руху та олімпійської освіти, що підтверджено визнанням з боку впливових міжнародних організацій (МОК та МОА). Найбільш поширеними її формами в нашій країні є олімпійські уроки, малі Олімпійські ігри, бесіди, вікторини, конкурси малюнків, зустрічі з чемпіонами і призерами Олімпійських ігор, олімпійські перерви, змагання «Олімпійська миля», олімпійські фестивалі, «Олімпійський калейдоскоп», діяльність олімпійського музею та кабінету олімпійської освіти, робота лекторських груп, акції «Лист олімпійцям», конкурси стінних та друкованих газет, робота шкільного олімпійського комітету, волонтерський рух і клубна робота [9, 12]. Крім цього, створена і вже 10 років функціонує мережа шкіл Олімпійської освіти, яка містить понад 200 закладів освіти України.

Незважаючи на високий рівень теоретичного обґрунтування та практичного впровадження різноманітних форм олімпійської освіти в Україні, існує потреба їх оновлення з урахуванням сучасних міжнародних тенденцій у розвитку спорту як виду соціальної практики, олімпійського руху, сучасний стан розвитку суспільства загалом. Нові вимоги щодо актуалізації напрямів, форм та змісту олімпійської освіти на міжнародному рівні відображені у стратегічному плані розвитку МОК «Agenda 2020». Відповідно до рекомендацій плану [1], олімпійська освіта більшою мірою має бути зорієнтована на поширення олімпійських цінностей. Зокрема, йдеться про таке:

1. МОК має зміцнювати партнерські відносини з ЮНЕСКО, щоб ввести спорт і його цінності в шкільні програми по всьому світу.

2. МОК має розробити електронну платформу для обміну освітніми програмами на основі олімпійських цінностей різних Національних олімпійських комітетів та інших організацій.

3. МОК має виявляти та підтримувати ініціативи, які можуть сприяти поширенню олімпійських цінностей.

Ураховуючи сучасну орієнтацію на поширення олімпійських цінностей у діяльності МОК, варто підкреслити, що саме повага, дружба та досконалість є тими цінностями, що розкривають основні демократичні принципи олімпійського руху. Вони стали основою «Програми навчання олімпійських цінностей» (OVEP – Olympic Values education program) для молоді, яку реалізує МОК [5].

Сьогодні понад 110 країн інтегрували «Програму навчання олімпійських цінностей», що дало можливість тисячам молодих людей відчути олімпійські цінності в дії. Зручність програми полягає у відкритості та доступності основних її методичних рекомендацій, що можуть бути отримані через різноманітні навчальні та змістові платформи [7].

Аналізуючи діяльність МОК, можна зробити висновки, що освітня діяльність здійснюється залежно від потреб таких цільових груп:

- молодь (6–25 років);
- елітні спортсмени та їх антураж;
- стейкхолдери олімпійського руху;
- професійні спортсмени;
- навчальні заклади;
- студенти та науковці.

Відповідно до кожної зазначеної цільової групи МОК створює окремі освітні проекти, які відповідають її особливостям і потребам та розв’язують конкретні завдання. За напрямами освітньої діяльності МОК можна виокремити діяльність у межах навчання, пропаганди, наукових досліджень та вивчення перспектив олімпійської освіти (рис. 1).

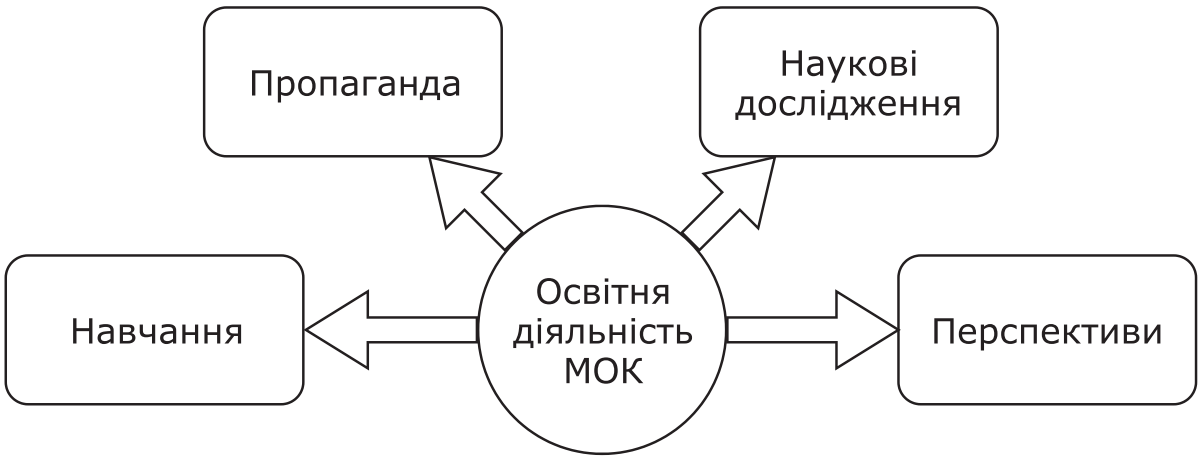


Рис. 1. Напрями освітньої діяльності МОК

Мета дослідження – охарактеризувати основні напрями освітньої діяльності МОК у сучасних умовах соціального розвитку.

У дослідженні використано **методи** теоретичного рівня: аналіз та узагальнення, порівняння, аналогію, системний підхід.

Виклад основного матеріалу з аналізом отриманих наукових результатів. Аналіз нормативних документів МОК, спеціальної наукової та методичної літератури дав змогу виокремити основні програми, за допомогою яких МОК реалізує освітню діяльність для всіх цільових груп:

- «Юні лідери змін» – програма, що є новим етапом розвитку проекту «Молоді посли». Проект «Молоді посли» успішно реалізує Міжнародний олімпійський комітет у межах культурно-освітньої програми юнацьких Олімпійських ігор (ЮОІ). Головна місія відібраних юних лідерів змін – це підтримка молодих спортсменів на ЮОІ. Упродовж Ігор лідери супроводжують свої команди, уболівають та підтримують їх, разом зі спортсменами беруть участь у культурно-освітніх заходах, зокрема, у лекціях і семінарах спортивно-орієнтованої проблематики: кар'єра у спорті, профілактика травм, антидопінгові програми, спілкування із засобами масової інформації тощо.
- «Атлети для наслідування» – програма, яка також реалізується на ЮОІ. У програмі беруть участь топові спортсмени з усього світу, які представляють різні види спорту. Запрошені висококваліфіковані спортсмени відіграють ключову роль у підтримці та наставництві молодих спортсменів – учасників ЮОІ. Ці спортсмени присутні на різноманітних заходах, відкриті для спілкування з учасниками ЮОІ на змаганнях та навчальних майданчиках, у молодіжному Олімпійському селищі та під час серії проведення навчальних заходів та семінарів. Основна мета програми полягає, з одного боку, у створенні можливостей для кращих спортсменів світу поділитися своїм досвідом, а з другого – окреслити навчальні шляхи для молодих спортсменів та мотивувати їх на нові досягнення.
- Програми «Олімпійська солідарність» – виділення грошових грантів на отримання освіти, на наукову діяльність зі спорту та олімпійського руху, культури, спадщини та олімпійської освіти.
- Міжнародна програма з освіти про олімпійські цінності (OVEP- Olympic values education program) розроблена у співпраці з міжнародними експертами та спрямована на поширення цілісного навчання для молоді на базі олімпійських цінностей, які необхідно використовувати у повсякденному житті [7].
- Програма для волонтерів на олімпійських іграх реалізується для активної молоді та суспільства, які зацікавлені стати частиною олімпійських змагань, та проводиться в межах підготовки та проведення зазначених заходів.

- Олімпійський музей створений з метою поширення олімпійських цінностей. Олімпійський музей надає змогу кожному долучитися до олімпійського досвіду до, під час та після проведення Ігор. Місія Олімпійського музею – бути міжнародним мультимедійним і потужним культурним центром, який служить олімпійським ідеалам.
- Освітні платформи МОК:
  - Олімпійська світова бібліотека – платформа МОК, яка дає доступ користувачам інтернет-мережі до документів, книг, статей та інших матеріалів з проблематики спорту та олімпійського руху [6];
  - Програма розвитку кар'єри спортсмена створена у 2007 році у співпраці із міжнародною компанією «Adecco group» з метою соціальної відповідальності за олімпійський рух. Ця програма фокусується на таких напрямах: освіта, життєві навички та працевлаштування. Сьогодні понад 10000 спортсменів з понад 100 країн світу успішно пройшли цю програму навчання;
  - Olympic Athlete's Hub (Athletes' 365) створена у 2015 році відповідно до стратегічного плану розвитку 2020 МОК. Головною метою цієї платформи є створення єдиного спеціального електронного порталу для усіх спортсменів, зокрема олімпійців, для забезпечення їх підтримки як під час заняття спортом, так і поза спортом упродовж 365 днів на рік. Платформа представлена 8 мовами та надає доступ до інформації щодо останніх новин у сфері спорту та олімпійського руху у світі, навігаційні посилання на корисні платформи МОК: Всесвітню Асоціацію олімпійців, гарячу лінію «Безпечний спорт», конференції та форуми, сторінки Олімпійських ігор, трансляцію олімпійських соціальних медіа, а також містить ексклюзивні пропозиції на навчання в університетах, участь у тренінгах і спонсорські умови співпраці тощо [3];
  - Athletes Learning Getaway – один із найбільших освітніх проектів антуражної комісії МОК та Комісії атлетів МОК. Платформа створена 2015 року і надає можливість проходити навчальні онлайн-курси. Нині ця платформа має майже 20000 зареєстрованих користувачів. Онлайн-курси розроблено у партнерстві з найкращими університетами всього світу із залученням всесвітньо відомих учених, містять текстову та відеоінформацію. Навчальні курси оновлюються щодва місяці. Сьогодні можна знайти доступні курси на тематику щодо раціонального харчування для більш високої продуктивності, переходу до звичайного життя після завершення спортивної кар'єри, щодо того як уникнути травм і захворювань у спорті, секретів психології спорту – «Переможне налаштування», як бути успішним лідером (лідерські навички) та ін. Важливо, що після завершення онлайн-курсу учасники отримують сертифікат МОК, який засвідчує проходження курсу [2].

Висновки:

1. Динамічний розвиток олімпійського руху вимагає постійної актуалізації напрямів та змісту однієї з його вагомих складових частин – олімпійської освіти. Підґрунтям цього є вивчення та аналіз освітньої політики МОК, змісту нормативних документів МОК, узагальнення інформації щодо пріоритетних напрямів освітньої діяльності МОК.

2. У результаті дослідження виявлено та охарактеризовано основні напрями освітньої діяльності МОК: програми «Юні лідери змін», «Атлети для наслідування», програми «Олімпійська солідарність», Міжнародну освітню програму щодо олімпійських цінностей, Програму для волонтерів на Олімпійських іграх, Олімпійський музей та освітні платформи МОК.

Перспективи подальших досліджень пов'язані з удосконаленням системи олімпійської освіти в Україні на основі використання інноваційних форм відповідно до міжнародних тенденцій її розвитку.

Список вокористаних джерел

1. Agenda 2020 [Electronic resource]. – Access mode: https://www.olympic.org/olympica-genda-2020/

2. Athlete Learning Gateway [Electronic resource]. – Access mode: http://onlinecourse.olympic.org/

3. Athletes' hub [Electronic resource]. – Access mode: https://www.olympic.org/athlete365/

4. COUBERTIN 1986 [Electronic resource]. – Access mode: http://bmsi.ru/doc/638e24f6–45b7–45ca-a233–40ea4672d4bc/html

5. IOC, Olympic values [Electronic resource]. – Access mode: https://www.olympic.org/the-ioc

6. Olympic Charter. – Lausanne: International Olympic Committee, 2004. – 104 p.

7. Olympic world library [Electronic resource]. – Access mode: https://library.olympic.org/

8. OVEP [Electronic resource]. – Access mode: http://library.olympic.org/Default/search.aspx? SC=CATALOGUE&QUERY=olympic+values&QUERY_LABEL=#/Detail/(query: (Id: '3 _OFFSET_ 0', Index:4, NBResults:4, PageRange:3, SearchQuery:(CloudTerms:!(), Facet-Filter:%7B%7D, ForceSearch:!t, Page:0, PageRange:3, QueryGuid:'1da92c23–15e0–4bad-a4f2–49cd4f5a5011', QueryString: OVEP, ResultSize:10, ScenarioCode: CATALOGUE, ScenarioDisplayMode: display-standard, SearchLabel:", SearchTerms: OVEP, SortField:!n, SortOrder:0, TemplateParams:(Scenario:", Scope: Default, Size:!n, Source:", Support:"), Us-eSpellChecking:!n)))

9. Динаміка розвитку МОК [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.sportpedagogy.org.ua/html/journal/2011–12/11bsnmsd.pdf

10. Єрмолова В. М. Теоретико-методичні засади інтеграції олімпійської освіти в навчально-виховний процес школярів: автореф. дис. … канд. наук з фіз. виховання та спорту: [спец.] 24.00.02 «Фізична культура, фізичне виховання різних груп населення» / Єрмолова Валентина Михайлівна; Нац. ун-т фіз. виховання і спорту України. – Київ, 2010. – 20 с.

11. Нерода Н. Олімпійська освіта осіб з особливими потребами: проблема та напрямок дослідження / Неоніла Нерода // Молода спортивна наука України: зб. наук. пр. з галузі фізичного виховання, спорту і здоров'я людини. – Львів, 2013. – Вип. 17. – С. 130–134.

12. Приступа Е. Н. Решение проблемы современной молодежи средствами олимпийского образования. / Е. Н. Приступа, Ю. А. Брискин, М. П. Питын // Sportul Olimpic § i sportul pentru toji: Materialele Congresului § t. Intern.: [in vol.] / col. red.: Manolachi V., Danail S. – Ch.: USEFS, 2011. – С. 150–153.

НАПРАВЛЕНИЯ ОЛИМПИЙСКОГО ОБРАЗОВАНИЯ МЕЖДУНАРОДНОГО ОЛИМПИЙСКОГО КОМИТЕТА

Вера ПЕРЕДЕРИЙ

Львовский государственный университет физической культуры, г. Львов, Украина, Национальный олимпийский комитет Украины, г. Киев, Украина, e-mail: tmos@ldufk.edu.ua

Аннотация. Статья раскрывает основную проблему актуализации международной системы олимпийского образования относительно современных тенденций развития общества и олимпийского движения, которые в настоящее время имеют огромное социальное значение. Это обуславливает необходимость изучения, анализа и осмысления современных подходов к образовательной политике Международного олимпийского комитета (МОК). Цель исследования: охарактеризовать основные направления образовательной деятельно-

сти МОК в современных условиях социального развития. В исследовании используются методы теоретического уровня: анализ и обобщение, сравнение, аналогия и системный подход. Выявлены и охарактеризованы основные направления образовательной деятельности: программы «Юнные лидеры изменений», «Атлеты для наследования», программы «Олимпийская солидарность», Международная образовательная программа по олимпийским ценностям, Программа для волонтеров на олимпийских играх, Олимпийский музей и образовательные платформы МОК.

Ключевые слова: олимпийское образование, Международный олимпийский комитет, олимпийская академия, стратегический план развития МОК 2020.

INTERNATIONAL OLYMPIC COMMITTEE EDUCATIONAL ACTIVITY AREAS

Vira PEREDERII

Lviv State University of Physical Culture,
Lviv, Ukraine,
National Olympic Committee of Ukraine,
Kyiv, Ukraine, e-mail: tmos@ldufk.edu.ua

Abstract. The article deals with the issue of actualization of the Olympic education international system in view of modern trends of the society and the Olympic movement development, which is of great social value nowadays, thus necessitating the study, analysis and interpretation of modern approaches to educational policy of the International Olympic Committee (IOC). **Objective of the study:** to describe major areas of the IOC educational activities under current social development conditions. **Methods** of theoretical research, like analysis and generalization, comparison, analogy, system concept have been used. It has been found that major areas of the IOC educational activities include the following programmes: "Young Leaders of Changes", "Athletes Whose Example to Follow", "Olympic Solidarity", "OVEP" – the Olympic Values education Programme, Programme for Volunteers at the Olympics, the Olympic Museum and the IOC educational platforms.

Keywords: Olympic education, International Olympic Committee, Olympic academy, "Agenda 2020".

References

1. Agenda 2020 [Electronic resource]. Access mode: https://www.olympic.org/olympica-genda-2020/

2. Athlete Learning Gateway [Electronic resource]. Access mode: http://onlinecourse.olympic.org/

3. Athletes' hub [Electronic resource]. Access mode: https://www.olympic.org/athlete365/

4. COUBERTIN 1986 [Electronic resource]. Access mode: http://bmsi.ru/doc/638e24f6–45b7–45ca-a233–40ea4672d4bc/html

5. IOC, Olympic values [Electronic resource]. Access mode: https://www.olympic.org/the-ioc

6. Olympic Charter. Lausanne: International Olympic Committee, 2004. 104 p.

7. Olympic world library [Electronic resource]. Access mode: https://library.olympic.org/

8. OVEP [Electronic resource]. Access mode: http://library.olympic.org/Default/search.aspx? SC=CATALOGUE&QUERY=olympic+values&QUERY_LABEL=#/Detail/(query:(Id:'3_OFFSET_0', Index:4, NBResults:4, PageRange:3, SearchQuery:(CloudTerms:!(), FacetFilter:%7B%7D, ForceSearch:!t, Page:0, PageRange:3, QueryGuid:'1da92c23–15e0–4bad-a4f2–

49cd4f5a5011', QueryString: OVEP, ResultSize:10, ScenarioCode: CATALOGUE, ScenarioDisplayMode: display-standard, SearchLabel:", SearchTerms: OVEP, SortField:!n, SortOrder:0, TemplateParams:(Scenario:", Scope: Default, Size:!n, Source:", Support:"), UseSpellChecking:!n)))

9. Dynamika rozvytku MOK [Dynamics of development of the IOC] [Elektronnyi resurs]. Rezhym dostupu: https://www.sportpedagogy.org.ua/html/journal/2011–12/11bsnmsd.pdf (*in Ukrainian*)

10. Yermolova V. M. Teoretyko-metodychni zasady intehratsii olimpiiskoi osvity v navchalno-vykhovnyi protses shkoliariv [Theoretical and methodical principles of integration of the Olympic education into the educational process of schoolchildren]: avtoref. dys. … kand. nauk z fiz. vykhovannia ta sportu: [spets.] 24.00.02 «Fizychna kultura, fizychne vykhovannia riznykh hrup naselennia»; Nats. un-t fiz. vykhovannia i sportu Ukrainy. Kyiv, 2010. 20 s. (*in Ukrainian*)

11. Neroda N. Olimpiiska osvita osib z osoblyvymy potrebamy: problema ta napriamok doslidzhennia [Olympic education of people with special needs: problem and research direction] // Moloda sportyvna nauka Ukrainy: zb. nauk. pr. z haluzi fizychnoho vykhovannia, sportu i zdorovia liudyny. Lviv, 2013. Vyp. 17. S. 130–134 (*in Ukrainian*)

12. Pristupa E. N., Briskin Ju. A., Pityn M. P. Reshenie problemy sovremennoj molodezhi sredstvami olimpijskogo obrazovanija [The solution of the problem of modern youth with the means of Olympic education] // Sportul Olimpic § i sportul pentru toji: Materialele Congresului § t. Intern.: [in vol.] / col. red.: Manolachi V., Danail S. Ch.: USEFS, 2011. C. 150–153. (*in Russian*)

Стаття надійшла до редколегії 10.11.2017
Прийнята до друку 27.12.2017
Підписана до друку 29.12.2017